

(המשך מעמוד 17)

באמת חלק רצוי של החברה; הם למעשה בידדים ומנוודים, כפי שהרגישו את עצמם לפני כן; אין הבדל בין בית-הספר לבין העולם. כולם שונאים אותם; לאיש לא איכפת אם הם אוכלים או רעבים; כל העור לם נגדם. מדוע לי יהיו הם נגד העולם כולו? אם היתה חסרה דחיפה אנטי-סוציאלית אחרונה, היא ניתנה עליידי המנהלת — ושוב בקשר לאוכל. חלק מהתלמידים לומדים שבע שעות, אך אינם אוכלים במסעדה. ילדים אלה מביאים אתם כריכים מהבית. אחד הילדים נמצא בהפסקת השיעור הרביעי, כשהוא אוכל לחמניה עם נקניק בביתה. דבר זה נראה למנהלת כמנוגד לכלל ההתנהגות הנאותה, שהרי ילד מחונך אינו אוכל כל אימת שהוא רעב אלא בהפסקת האוכל. והפסקה זו, אחרי השעה הרביעית, לא היתה מיועדת לאוכל.

המנהלת החרימה את הכריך, והשליכה אותו לפח האשפה. הילד המזועזע צעק: "מה את זורקת את האוכל שלי? אבא שלי עובד קשה מאוד בשביל לקנות לי אוכל!" הוא נדהם לא רק בשל החרמת הכריך, אלא בגלל דבר עמוק מאד, שהמנהלת לא ידעה, כנראה להעריך אותו נכונה: בני ע"ד דות המורה רואים בלהם דבר קדוש. ילדים ומבוגרים, המוצאים פירוריהם זרוק, מריים אותם בכבוד, ומניחים אותו הצידה.

מחיר השמשה השבורה

מורים, שעוד מן היום הראשון חששו מתוצאות הפער הזה בין המנהלת בת המעמד האחר לבין מציאות החיים של עליה א', הצביעו על דוגמה נוספת.

היא נבעה לתלמיד כיתה ו' שניסן שמשה. המנהלת דרשה שהמנפץ ישלם את מחיר השמשה. למחרת בא הילד עם אמו למנהלת. האם, עקרת-בית טרודה מאחת השכונות, ביקשה את סליחת המנהלת. נכון שבנה אשם, נכון שהוא התפרע, נכון שצריך להעניש אותו — אבל חמש לירות הן סכום גדול מדי בשביל המשפחה הזאת. האם מיררה בככי, לכן הסכימה המנהלת להוריד את הקנס לשתים-יחצני לירות.

היה זה רק חלק מהעונש. החלק השני היה מזעזע הרבה יותר. המנהלת הובילה את התלמיד מכיתה לכיתה, כדי להוקיעו בפני חבריו. הילד, הגדול מכפי גילו, נאלץ לעמוד בפני כיתה אחר כיתה, שעה שהמנפץ הלת דיברה בגנותו. ולא רק אותו — כי אם גם את משפחתו והעוני שבו הוא שרוי. "תלמידים", נאמה המנהלת בנימה פדאגוגית מעודנת, "התלמיד הזה שבר שמשה. מחיר שמשה חמש לירות. אמו באה, בכחה והתחננה לפני. סיפרה לי שהיא עניה. התחשבתי בה ועשיתי לה הנחה — חצי מחיר. אבל דעו לכם אם אחד מכם ישבור שמשה — ישלם חמש לירות!"

הילד הסמיק, לא ידע לאן להסתיר את חרפתו.

פקודות מהמטה

תהום לא נפערה רק בין המנהלת לתלמידיה. יותר עמוקה היתה התהום שנפערה בינה לבין המורים. כי אלה לא התקוממו נגדה מתוך רגשות של קיפוח, אלא בהכרה מלאה, עקרונית, מקצועית. הם ראו את עצמם בעלי-גסיון בסוג זה של חינוך. כמה מהם עבדו במוסד זה מיום הייסוד, לפני 27 שנה. אחדים מהם לימדו אבות ובנים. על כן ציפו, בצדק, שהמנהלת החדשה תתייעץ עמם. כי אפילו מנהלת מצטיינת זקוקה ליעוץ, כאשר היא נקלעת לתוך בית-ספר כזה.

הם לא יכלו לסבול את הרוח החדשה, אותה ביקשה להשליט. הרגשתם היתה דומה להרגשת המפקדים על יחידה רבנית ותיקה ומשופשפת, אשר במשך שנים רבות עמדו בראש יחידתם, תוך יחס-יריעות בינם לבין מפקד היחידה. והנה, לפתע, מונה עליהם מפקד הרוצה להקפיד על דיסטאנץ, על ציח צוח ועל כל דיקדוקי התקנות של צבא סדיר. הם היו רגילים למנהל המוכן לרוץ תמיד לכל פירצה המתהווה במערך היחידה. ילד נתקף בדכאון מסוכן? נערה משתוללת? קטטה פתאומית בין תלמידים? מיד היה מר-כן המנהל ליטול את הטיפול לידי, על מנת שהמורים ימשיכו בעבודתם הסדירה. למנהלת החדשה היו מושגים אחרים. היא היתה המפקד העליון, המנחה את יחידתו מתוך המטה שלו. כצעד ראשון הוציאה את המוכירה מהחדר המנהל, הקצתה לה פינה בחדר-המלאכה, מאחורי מחיצת ארץ-נות. דבר שעורר את זעמם של המוכירה ושל המורה למלאכה כאחת.

היא נעלה את דלת חדרה, ושוב לא היתה גישה ישירה אל המנהלת. הסיחו המורים: "היא פשוט התעלמה ממה שנעשה בבית-הספר. היא הסתגרה בבידוד מוחלט. השתמטה-מתפקידה." ואילו המנהלת הסבירה לי חזרת החקירה, שהיא מתנגדת עקרונית לשליחת ילדים אליה, בשעת השיעורים, וכי המקרים שנשלחו אליה היו מרובים מדי. את הוראותיה למורים היתה שולחת מדי פעם בכתב, בצורת חוזרים — או פקודות מטה.

התלמידים, שחשו היטב מה מרחשע בין המנהלת לבין המורים, פרקו עול מישמעת. כאשר המנהלת היתה פונה אליהם, ענו לה לא-פעם בחוצפה. היא החלה עורכת את סווייה בכיתות בליחי עובד-הנקיון — כדי שזה יוכל לחסות עליה בסמכותו הגברית.

קפטן קוויג

יה ברור כי העניין ייגרם בהתפוצצות גדולה. שכן התרופפות המישמעת בבית-הספר לא פגעה רק ביוקרתה של המנהלת, אלא גם השמיטה את השליטה מיד המורים עצמם. תחילה פנו אל אלפרין, שיחליף את המנהלת. הוא היפנה אותם להסידרות המורים.

בהעדר מזכיר ההסתדרות שלום לויק, שהיה או ביוגוסלביה, פנו המורים לדוד אלוני. הוא ערך בירור, ונראה כי השתכנע שהמנהלת לא תוכל להמשיך לעבוד באזור רה העויינת וביחסים המתוחים שנוצרו בבית-הספר אולם היה מנוי וגמור עם רב-קה אסף להוכיח למורים, שהיא יכולה להשתלט על בית-הספר בכל התנאים.

בפני אלוני לא נותרה עצה, אלא להפנות את המורים הנוצעים למפקח המחוזי, יעקב גיב, אשר מינה את רבקה אסף לתפקידה. המפקח שמע את טענות המורים, שנלוו עתה באיומי שביתה. הוא הבטיח למנות ועדת חקירה, שתסיק את מסקנותיה תוך עשרה ימים. השביתה נדחתה — אך התסיסה בבית-הספר גברה והלכה. מצב המישמעת החמיר למראית-עין.

כאשר גמרה הוועדה את עבודתה, מצאו כי השינויים שהמנהלת הנהיגה היו מחוייבי המציאות, וכי ממילא לא נתנו לה המורים מספיק זמן כדי שתוכיח אם היא מוכשרת לתפקידה או לא. על כן, כקצו, יש להשאיר רה בתפקידה. כדי לפרוק את המחיתות בבית-הספר המליצו להוציא את חמש הכי-רות העליונות, ושמונה מורים.

המורים ראו בכך עונש בלתי-מוצדק, שפגע לא רק במעמדם כחתיקי בית-הספר, אלא אף בתלמידים עצמם, שיועברו עתה לבתי-ספר אחרים, שלא יתאימו לאופיים ול-הכשרתם.

למחרת פירסום המסקנות פתחו המורים בשביתה. הם האשימו את הוועדה בהד-צד, דיות, בכניעה ללחץ מכריה של המנהלת. הם לא נתנו לנו לדבר חופשית, נזפו בנו והטיפו לנו מוסר. הם בדקו את רקע היחידים הגרועים, אך לא גבו עדות מפי המפקח של רבקה אסף או מנהל בית-הספר הכרמל שבו עבדה מקודם. כאשר רצינו להזמין ע"דים לא הרשו לנו, טענו המורים באוני שלום לויק, שחזר בינתיים מיוגוסלביה.

לויק השיע עליהם שיפסקו את שביתתם, תמורת הבטחה שתוקם ועדת עירעורים, שתדון בתלונותיהם מחדש.

השבוע סיימה ועדת העירעורים את עבודתה, הגישה את המלצותיה למשרד-החינוך. עוד לפני שנמסרו המימצאים לפרסום, ידעו המורים כי ועדה זו החליטה להשאיר את רבקה אסף כמנהלת, עד סוף השנה, מבלי לפזר את הכיתות העליונות ושמונה המורים שלהן.

מה יקרה כאשר יחזרו התלמידים והמורים אל הבניין הישן, על גבול שכונת ה"תקחה, אחרי חופשת פסח? איש לא היה מוכן לנבא.

הסביר אחד המפקחים של משרד החינוך: "העניין אינו מקצועי טהור. יש בו נימות נפשיות עמוקות מאד, הן מצד המורים והן מצד המנהלת. כל הפרשה מזכירה את קפיטיין קויג, גיבורו המפורסם של הספר המרד על הקיץ. כמותו כן רבקה אסף: כדי לחפות על בלשתי מסוימות נקטה בתקיפות ובחוסר-פשרות. כנותיה ושיטותיה לא עמדו בפני ביקורתם של המורים החד-תיקים, והם הגיעו למסקנה כי מסירת הגה בית-הספר הינו משיגה חמור, המסכן את קיומם, וקיום בית-הספר"

השאלה היתה אותה שאלה שהתעוררה ביחס לקפטן של הקיץ: האם יכולה נות לת לנהל בית-ספר כשהמורים אינם נותנים בה אימון — וכשהתלמידים רואים וחישים זאת יום-יום?

הלילות נועדו לצעירים — הצעירים נועדו ללילות. ב-30 ביוני יוצא לדרך טיול "חוג הצעירים — מועדון 33", המוגבל לגילאי 25-35 שישעו ל-34 יום לאיטליה, שויצריה וצרפת. טיול בחברת צעירים, עם תוכנית מיוחדת לצעירים: דגש חזק על בילויים ובידורים בבירות השעשועים הסואנות ובריביירה. 1495 ל"י.

טיול קצר המכיל את המרובה: 28 יום לאיטליה, צרפת, שויצריה, ספרד, יציאה ב-10 ביוני. 1425 ל"י.

טיול החובק את אירופה: 35 יום לאיטליה, צרפת, בלגיה, לוקסמבורג, שויצריה, אוסטריה. יציאה ב-1 ביולי. 1710 ל"י.

טיול עממי: 28 יום לאיטליה, שויצריה, וצרפת. יציאה ב-1 באוגוסט. 1355 ל"י.

ואין זה הכל... בקש חוברת-הדרכה ובה פרטים מלאים על המבחר המגוון של טיולי "תור-עולם" וכן תכניות הנופש במיור-קה, יוון, רודוס וקפריסין לקיץ זה בכל משרדי

פאטרא

סוכנות נסיעות בע"מ

תל-אביב: רחוב נחלת בנימין 63, טל: 64509/64793
חיפה: שער פלמר 3, טל: 66622/2975
ירושלים: רח' יפו פנת שטראוס, טל: 22186

סוכנים לטיולי תורעולם בע"מ

"העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי המערכת והמנהלה: תל-אביב, גליקסון 8, טלפון 226785, ת.ד. 136 • מען מברקי: עולמפרס • דפוס משה שהם בע"מ, ת.א. פיץ 6 • העורך הראשי: אורי אבנרי • המו"ל: העולם הזה בע"מ.